

„Adó optimalizálás” az Európai Unióban, nyertesek és vesztesek

Az elmúlt hónapokban az uniós tagállamok között nagyon komoly feszültség alakult ki részben amiatt, hogy a koronavírus-válságban mindenki keresi a pénzt a hatalmas állami kiadások finanszírozására. Ennek a vitának azonban a legtöbben csak az egyik síkjára figyelnek: a helyreállítási alap és a 2021-2027-es költségvetés forrásaiért vívott harcra. Van azonban egy másik, eddig rejtettebb, de évi több százmilliárd eurós bevételről szóló másik síkja is. Ez **az uniós adóparadicsomok által elszívott társasági adóbevételekről, a káros adóstruktúrák felszámolásáról szól,** amiért látványosan összefogtak a németek és a franciák. Miközben tehát Magyarország látszólag csak az EU-s pénzekért és a jogállami feltételrendszer felpuhításáért küzd, valójában az adóparadicsomok körüli globális háborúnak is a résztvevője.

Mekkora adó elszívásról beszélünk?

Miközben az uniós állam- és kormányfők egy 7 évre szóló 1074 milliárd eurós normál költségvetésről és ezen felül egy 750 milliárd eurós helyreállítási alapról vitatkoznak, a káros társasági adóverseny **egy új tanulmány szerint évente 600-700 milliárd dollárt (!) szív el.** **Az adó szivattyú a multinacionális cégek leányvállalatainak adóparadicsomokba átcsoportosított, kedvezményes kulcsok mellett leadózó profitján keresztül működik.**

Eddig ebben a témában nehéz volt tisztán látni, mert nem voltak megfelelő adatok, az utóbbi években viszont **az adóparadicsomok is elkezdtek olyan kimutatásokat közölni, hogy a náluk leadózott társasági profitok milyen multicégek leányaihoz köthetők.** Ebből pedig már össze lehetett rakni azt, hogy a profit ilyen paradicsomokba átutalása mekkora kárt okoz más államoknak (elmaradt adóbevétel) és mekkora nyereséget a káros adóstruktúrákat működtető országoknak.

2020 áprilisában **publikálta** három neves adózási szakértő-kutató azt a tanulmányt, amely szerint **a multicégek az elért profitjuknak globálisan mintegy 40%-át utalják át adóparadicsomokba és így a globális társasági adóbevételek mintegy 10%-kal alacsonyabbak, mintha ott adóznák le őket, ahol megtermelték a profitot.** Ez az adó kiesés a koronavírusos válságkezelés időszakában még inkább fájni fog több államnak, mind eddig, így nem véletlen, hogy az utóbbi hónapokban az adóparadicsomok fenntartói és az azokkal leszámolni igyekvők között felerősödött a harc.

A tanulmány és az abból készített táblázat negyedik oszlopa azt állítja, hogy az OECD-n belüli káros adórendszeri struktúrák miatt Németország 2015-ben 55 milliárd dollárnyi, Franciaország 32 milliárd dollárnyi, Olaszország pedig 23 milliárd dollárnyi céges profittömeget veszített az átirányított vállalati források miatt. Közben az érem másik oldalaként azt is állítja a tanulmány, hogy a vonzó adórendszeri struktúrák miatt Írország 106 milliárd dollárt, Hollandia 57 milliárd dollárt, Luxemburg pedig 47 milliárd dollárt szívott el mindössze egyetlen év alatt.

Magyarország kapcsán a 2017-es évre azt számolták ki, hogy 3,66 milliárd dollárnyi profitot irányítottak át adóparadicsomok felé, ami 700 millió dollárhoz közeli adóbevételről fosztotta meg a NAV-ot és így az elméletileg beszedhető társasági adó 29%-át elveszítette az ország.

Magyarország társasági adóvesztése az adóparadicsomok miatt (2017, m USD, ill. %)

országok	elszívott profittömeg	elvesztett adóbevétel	
		(m USD)	(a beszedett tao arányában)
összes adóparadicsom felé vesztés	3665	696	29%
uniós adóparadicsomok felé	2984	567	23%
Belgium	179	34	2%
Ciprus	2	0	0%
Írország	1612	306	12%
Luxemburg	426	81	3%
Málta	208	40	1%
Hollandia	557	106	5%
nem uniós adóparadicsomok felé	705	134	6%
Svájc	300	57	4%
Bermuda, Karib-szigetek, Puerti Rico, Hong Kong, Szingapúr, egyéb	405	77	2%

Forrás: Thomas Tørsløv, Ludvig Wier, Gabriel Zucman kutatásai, Portfolio-szerkesztés

Közben az uniós adóparadicsomnak tartott öt ország nominálisan egyre több vállalati profitot tudott elszívni és így az adóbevételeit is növelte. Hollandia 79 milliárd dollárnyi céges profittömeget szívott magához, amin az egyébként beszedhetőnél 39%-kal több adóbevétele lett, Írország pedig már 126 milliárdot, amivel 67%-kal tudta növelni bevételeit.

Az uniós adóparadicsomok adótöbblete az elszívott profittömeg alapján (mrd USD, ill. %)

mutató	Hollandia	Luxemburg	Írország	Málta	Belgium
az elszívott társasági profittömeg aránya a teljes profittömeghez képest	39%	58%	67%	88%	19%
az elszívott társasági profittömegnél alkalmazott adókulcs	13%	3%	5%	7%	19%
az elszívott társasági profittömeg (mrd USD)	79,3	66	126,2	11,1	20,5
adóbevételi többlet az elszívott társasági adó miatt (mrd USD)	10,5	1,9	6,2	0,7	4
összes társasági adóbevétel (mrd USD)	27,3	3,3	9,3	0,8	20,5

Forrás: Thomas Tørsløv, Ludvig Wier, Gabriel Zucman kutatásai, Portfolio-szerkesztés

Eddig ezt csendben elnézték a tagállamok egymásnak, de a koronavírus-válságbeli hatalmas állami kiadások időszakában ez már egyre jobban „csípi a szemét” többeknek és ha már német elnöke van az Európai Bizottságnak és a soros uniós elnökséget is Németország viszi, akkor most, a közös adósságvállalás másik oldalaként a költségvetési politikában, pontosabban **az elvileg tagállami kompetenciába tartozó adózási politikában is megpróbálnak egy nagyobbat lépni a németek.**

Bár Magyarország „hivatalosan” nem számít adóparadicsomnak, de a társasági adókulcsa és kedvezményrendszere sok szereplőnek vonzó világszerte és **már május körül lehetett hallani Brüsszelből, hogy Merkelék a kelet-közép-európai káros, torzító adóverseny ellen is fel akarnak lépni.** Így tehát közép távon arra lehet számítani, hogy a magyar rendszer vonzereje is csökken, főleg akkor, ha a közös harmonizált társasági adórendszer szabályaiban tényleg meg tud egyezni a közösség.